

רון מיואק בקרן קרטייה לאמנות עכשווית, פריז

8 ביוני עד ה־5 בנובמבר, 2023.
אוצרים: הרווה שנדס (Chandès) וצ'רלי קלארק (Clarke).

שירה גוטליב, האוניברסיטה הפתוחה

לא במקרה אין שם לתערוכה של רון מיואק (נ. 1958) שהוצגה בקרן קרטייה לאמנות עכשווית בפריז. נראה שאין הרבה במשותף בין שבע העבודות שהוצגו בחלל בן שתי הקומות של המבנה המרשים בתכנונו של ז'אן נובל (Nouvel). מיואק הוא כבר מעין בן־בית במקום, ואולי פה קבור הכלב: שתי תערוכות קודמות מעבודותיו הוצגו בו בשנים 2005 ו־2013, וזו האחרונה משכה יותר מ־300,000 מבקרים ושברה שיא בהיסטוריה של המוזאון. נוסף על כך, שלוש מעבודותיו כלולות באוסף הקרן. מסיבות אלו עולה השאלה מהי מטרת התערוכה הנוכחית, או במילים אחרות – האם קטלוג העבודות (catalogue raisonné) יצא בגרסתו החדשה כדי ללוות את התערוכה, כפי שנטען בטקסט המלווה שלה, או שמא התערוכה עצמה נועדה ללוות את המהדורה המחודשת של הקטלוג?

מיואק, יליד מלבורן המתגורר באנגליה, החל את הקריירה שלו כאמן בגיל מאוחר יחסית, 38, לאחר שעבד בתעשיית הטלוויזיה והסרטים כבנאי בובות ודגמים. עבודותיו מזוהות עם הסגנון ההיפר־ריאליסטי, ומאופיינות ברובן בפיסול דמויות אדם בדיוק מדהים אך בקני מידה מתעתעים. כך למשל, פסלו המונומנטלי **Boy** משנת 1999 מתאר נער צעיר בתנוחת ישיבה שפופה אשר מתנשא לגובה של כמעט חמישה מטרים, ומסכה חלולה בגודל 77x118 ס"מ מתארת את פניו של מיואק עצמו. קשה להישאר אדישים נוכח עבודות אלה, גם בגלל הדיוק המרשים שלהן עד לכדי זקיקי השיער ונקבוביות העור של הדמויות, וגם בגלל גודלן. לא מפתיע ששתי התערוכות הקודמות של מיואק בקרטייה הצליחו כך. אך האם התערוכה הנוכחית תנחל את אותה הצלחה?

התצוגה נפתחת בקומת הכניסה. בשתי הגלריות הממוקמות בה הוצבו שתי עבודות, ועבודה נוספת הוצבה בחצר הנשקפת לחללי התערוכה דרך קירות הזכוכית. הראשונה, **Mass** (2017, תמונה 1), היא מיצב של מאה גולגולות אדם בגובה מטר

תמונה 1.
 Ron Mueck,
Mass, 2017, mixed
 media, variable
 dimensions.
 National Gallery
 of Victoria,
 Melbourne,
 Felton Bequest,
 2018. **Photograph**
 by Shira Gottlieb

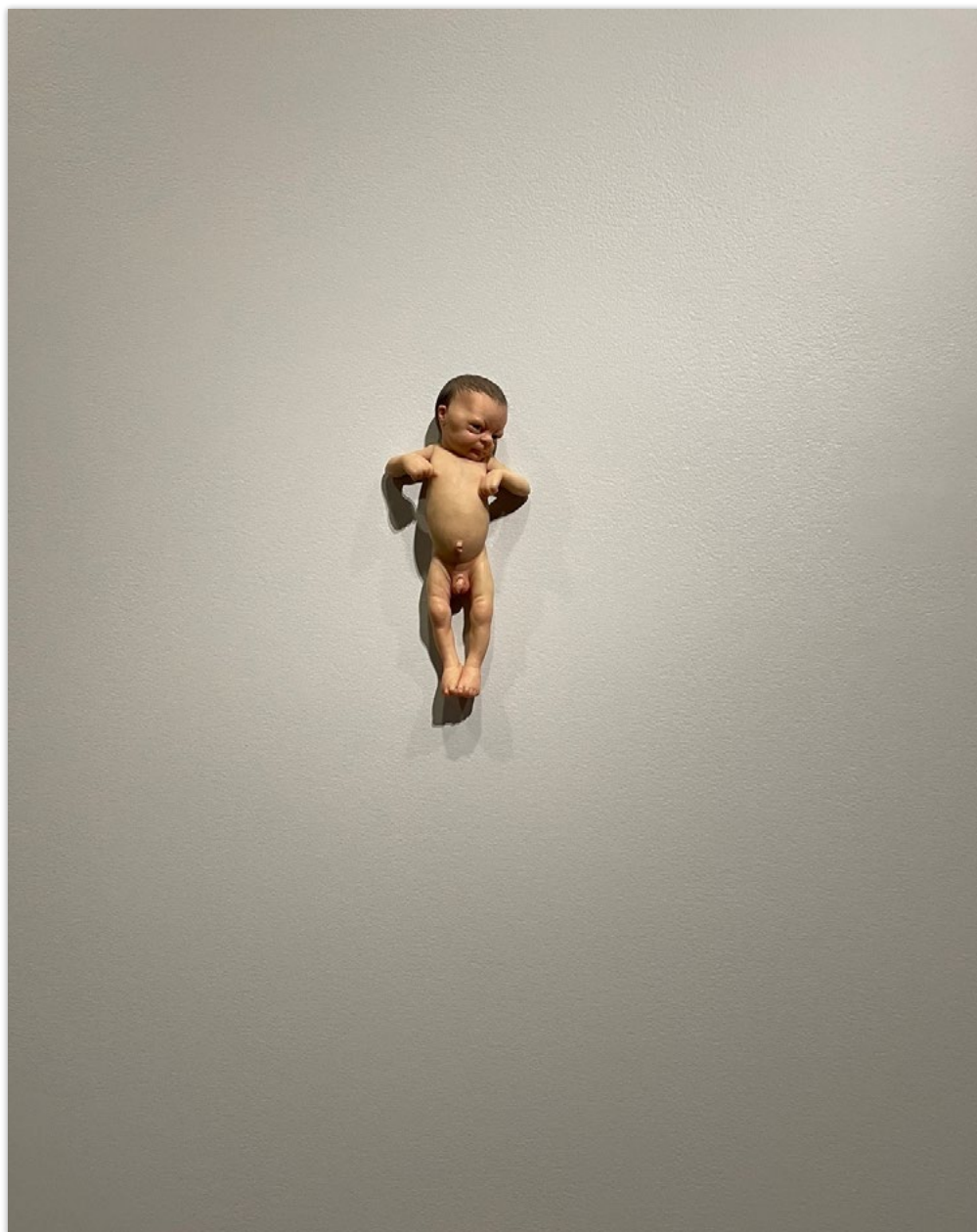
וחצי העשויות פייברגלאס צבוע בצבע פולימרי סינתטי, ערומות זו על זו בחוסר סדר ברחבי החלל. בניגוד לעבודותיו האחרות, שעוסקות באינדיווידואליות של הדמויות המוצגות מבחינת תווי פניהן, שיערן, מבנה גופן וכדומה – הגולגולות כמעט זהות, למעט השיניים שכמו נותרו על כנו, והצבתן בערמות מבטלת כל ייחודיות ומדגישה את הבנאליות שבמוות. גולגולת נוספת (*Dead Weight*, 2021), יחידה, העשויה ברזל יצוק, ממוקמת בחצר המוזאון ומתכתבת עם אלה הלבנות. בין אם במתכוון או שלא, ערמת הגולגולות מזכירה מאוד את הקטקומבות של פריז, אתר קבורה תת־קרקעי המכיל יותר משישה מיליון שלדים אשר פרושים זה על גבי זה. הקרבה בין הקטקומבות לשתי העבודות של מיואק אינה אסוציאטיבית בלבד אלא גם פיזית, שכן הכניסה לקטקומבות נמצאת כ־400 מטרים מהמוזאון.

בגלריה השנייה בקומה זו נמצאת העבודה *A Girl* (2006, תמונה 2), שמציגה בממדי ענק תינוקת שזה עתה נולדה, נושא שחוזר על עצמו בעבודותיו של מיואק. גופה של התינוקת עדיין מקומט ומעוות, ועורה מכוסה בשאריות דם ונוזלים מהלידה. העבודה מרתקת בפני עצמה בזכות הנוכחות והגודל של הפרטים הוויזואליים ה"דוחים" וה"מלוכלכים", שבדרך כלל מועלמים מגופם של תינוקות מייד לאחר לידתם, ואשר משדרים סוג של בזות – כפי שכינתה זאת ג'וליה קריסטבה – בין אם של התינוקת עצמה או של אמה, שאינה נוכחת בעבודה.¹ יחד עם זאת, מעגל החיים, או הממנטו מורי האוצרותי, שמתהווה מתוך הצבת הגולגולות מצד אחד והתינוקות שרק נולדה מצד שני, על רקע הגן הטבעי הנשקף מבעד לקירות הזכוכית הגדולים – מעניקים רבדים נוספים גם לכל עבודה בנפרד. אבל כאן לצערי הסתיים החלק המעניין של התערוכה, לפחות מבחינת האוצרות.

תמונה 2.
Ron Mueck, *A Girl*, 2006, mixed media, 110.5x501x134.5 cm, Scottish National Gallery of Modern Art, Edinburgh.
Photograph by Shira Gottlieb

1 ג'וליה קריסטבה, *כוחות האימה: מסה על הבזות*, תל אביב 2005.

תמונה 3.

Ron Mueck, *Baby*,
2000, mixed
media, 26x12.1x5.3
cm, ZAMU,
Amsterdam.

Photograph by
Shira Gottlieb

בשתי הגלריות שנמצאות בקומה התחתונה הוצגו ארבע עבודות נוספות. **This Little Piggy** (2023) מציגה חמישה גברים נאבקים בחזירה לפני שחיטתה. זוהי עבודה in progress בקנה מידה קטן, שאינה גמורה. על אף ההתרגשות הגדולה של הטקסט בחוברת התערוכה, שמציין כי "בפעם הראשונה, רון מיואק הסכים להציג עבודה שעדיין אינה גמורה", קשה להבין מדוע בחרו להציג אותה. אפשר לנחש את העניין שיש לחוקרי אמנות בתהליכי היצירה של אמנים, אבל מה העניין לקהל הצופים הרחב? האין זה עוד תעלול שיווקי שמעלה את האמן או את יצירת האמנות לדרגת חצי־אל? על הקיר מול העבודה הלא גמורה נמצאת עבודה ישנה יותר, **Baby** (2000, תמונה 3) – תינוק שזה עתה נולד בגודל 25 ס"מ, שתלייתו על הקיר מזכירה באיקונוגרפיה שלה את הצליבה של ישו. עבודה נוספת בגלריה זו היא **Untitled (Three Dogs)** (2023, תמונה 4), המורכבת משלושה כלבים שחורים לחלוטין בגודל עצום, שהגבוה בהם מתנשא לגובה של כשלושה מטרים. הכלבים דרוכים, ונראה שהם עומדים לקראת תקיפה של דבר־מה בלתי ידוע, או – אם הצופה עומדת מולם – של

תמונה 4.
Ron Mueck,
*Untitled (Three
Dogs)*, 2023,
mixed media,
variable
dimensions,
Courtesy
Thaddaeus
Ropca.
Photograph by
Shira Gottlieb

הצופה. זו עבודה מרתקת, וקשה להישאר אדישים מולה. קרבתם של הכלבים לקיר כאילו נדחקו לשם, עמידתם בעמדת תקיפה, אוזניהם הזקופות וההבעה שעל פניהם, מצביעים כולם על סכנה שעומדת להתרחש, ויחד עם גודלם זהו מראה מעורר-אימה.

ניתן לחשוב על נושאים הקושרים יחד את העבודות בקומה זו, למשל חייתיות האדם ואנושיות החיה, אך נדמה שזו תהיה פרשנות פשטנית מדי לעבודות אלה – שבשל הדיוק שלהן וגודלן המפתיע, מעבירות תחושות שניתן לתאר כ"אל-ביתיות". כולנו מכירים כלבים, תינוקות ואנשים, ורואים אותם כל יום; ובכל זאת, הגודל והקיפאון של הפסלים ברגע ספונטני של שבריר שנייה נראה מוזר ומנוכר.

בגלריה השנייה בקומה התחתונה נמצאת העבודה **Man in a Boat** (2002), תמונה 5), שהוצגה בתערוכה משנת 2013. העבודה מורכבת מסירת עץ ארוכה שבתוכה יושב אדם עירום בממדים קטנים, ידיו משולבות והוא מתבונן קדימה בעניין, כאילו בניסיון לראות משהו מוסתר. אולי הוא הצליח לראות את ההיגיון מאחורי בחירת העבודות לתערוכה.

לא נהיה תמימים: מיואק הוא אמן חי, עבודותיו כלולות באוספים של מוזאונים גדולים בעולם, והוא מיוצג על ידי גלריות משפיעות, למשל זו של Thaddaeus Ropac. נוסף על כך, הצבת העבודות בחלל המרשים של קרן קרטייה מצטלמת היטב לאינסטגרם, ומזכה את בעליהן בהון תרבותי נחשק. במילים אחרות, לא באמת צריך סיבה למסיבה. ובכל זאת, תוך כדי שיטוט בקומה התחתונה ניסיתי לחשוב על תהליך האוצרות. קריאה נוספת בחוברת התערוכה חשפה את התשובה המאכזבת: התערוכה, כך מתברר, מציגה "מכלול" (*ensemble*) של פסלים שלא נראו בעבר בצרפת, לצד

תמונה 5.

Ron Mueck, *Man in a Boat*, 2002.

Mixed media,
159×138×425,5
cm. Private
Collection,
London.

Photograph by
Shira Gottlieb

עבודות אייקוניות מהקריירה שלו" (הדגשה שלי).² ואכן, נראה שזו באמת תערוכה של "פעמים ראשונות", כפי שמציין בחגיגות הטקסט שמופיע לצד כל עבודה בחוברת: "פעם ראשונה שמיואק חושף עבודה בהכנה" (*This Little Piggy*); "פעם ראשונה שהעבודה נחשפת בצרפת" (*Dead Weight*); "פעם ראשונה שהעבודה מוצגת מחוץ לאוסטרליה" (*Mass*); "הקהל הצרפתי הוא הראשון לגלות עבודה מונומנטלית זו" (*Untitled [Three Dogs]*). נוסף על כך, האוצר צ'רלי קלארק ציין בריאיון מצולם באתר הקרן שזו הזדמנות לראות את ההתפתחויות וההמשכיות בעבודתו של מיואק בעשרים השנים האחרונות. אבל עם כל הכבוד, תערוכה שהתמה שלה היא "פעם ראשונה", אשר מסכמת גוף יצירה בן עשרים שנה בבחירה תמוהה של שבע עבודות (מתוכן אחת *in progress*), ועולה אחד-עשר יורו לכניסה – לא משאירה רושם רב מדי.